

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Gigabitti- infrastruktuurisäädös (GIA)

Mikä on GIA?

- ▶ Gigabitti-infrastruktuurisäädös (Gigabit Infrastructure Act (GIA)) on EU-asetus, joka kumosi toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi annetun direktiivin.
- ▶ Asetuksen tavoitteena vauhdittaa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen rakentamista ja käyttöönottoa jäsenvaltioissa sekä alentaa käyttöönoton kustannuksia.
- ▶ Direktiivi oli Suomessa saatettu voimaan yhteisrakentamislaille ja lailla sähköisen viestinnän palveluista.
- ▶ Asetukset ovat suoraan jäsenvaltioissa sovellettavia.
- ▶ Asetuksen kanssa mahdollisesti ristiriitainen kansallinen lainsäädäntö tulee kuitenkin muuttaa.
- ▶ LVM on käynnistänyt säädöshankkeen GIA:n aiheuttamien muutosten toteuttamiseksi.

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Mitä GIA:sta seuraa?

GIA:n vaikutukset keskitettyyn tietopisteeseen ja Verkkotietopisteeseen

- ▶ GIA:n sääntelyn soveltaminen alkaa vaiheittain 11/2025, 2/2026 ja 5/2026.
- ▶ Jatkossakin Suomessa tulee olla verkkotietopisteenkaltainen palvelu, johon tulee ilmoittaa tiedot verkkojen fyysisestä infrastruktuurista ja suunnitelluista rakennustoista.
- ▶ Lisäksi keskitetystä tietopisteestä tulee saada tietoa rakentamiseen liittyvistä lupamenettelyistä.
- ▶ LVM:n vetämä säädöshanke määrittää lopullisten muutosten sisällön vuoden 2025 ja 2026 aikana.

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Keskeisiä muutoksia

Sisältö

- ▶ **Säätelyn laajentuminen uusiin toimijoihin**
- ▶ **Muutokset keskitetyn tietopisteen säätelyyn**
 - ▶ Yhteiskäyttö
 - ▶ Yhteisrakentaminen
 - ▶ Luvat
 - ▶ Riitojen ratkaisu
- ▶ **Verkkotietopisteen kehittäminen**
- ▶ **Kiinteistön sisäverkkojen säätely**

Sääntelyn laajentuminen uusiin toimijoihin

- ▶ **Mastojen ja muiden liitännäistoimintojen omistajat riippumatta siitä harjoittavatko itse verkkotoimintaa**
 - ▶ Ko. infrastruktuurin rakentamiseen maata vuokranneet toimijat
- ▶ **Maaseudun liikerakennusten omistajat**

Yhteiskäyttö

- ▶ Keskitetyn tietopisteen (Verkkotietopiste) kautta tulee saada sähköisessä muodossa seuraavat tiedot fyysisestä infrastruktuurista:
 - a) georeferoitu sijainti ja **reitti**;
 - b) infrastruktuurin tyyppi ja **nykyinen käyttö**;
 - c) yhteyspiste.

➔ *Verkkotietopisteen tietokenttiä täydennetään*
- ▶ Verkon ylläpitäjien ja **julkisen sektorin** elinten on asetettava tiedot Verkkotietopisteen kautta sähköisessä muodossa ja asetettava viipymättä saataville kyseisten tietojen päivitykset.

Yhteiskäyttö

- ▶ Verkon ylläpitäjien ja kaikkien julkisen sektorin elinten on operaattorin **kirjallisesta** pyynnöstä **suostuttava** kohtuullisiin yhteiskäyttöpyyntöihin **oikeudenmukaisin ja kohtuullisin** ehdoin ja edellytyksin, hinta mukaan lukien.
- ▶ Julkisen sektorin elinten tulee suostua pyyntöön **syrjimättömin** ehdoin ja edellytyksin.
- ▶ Pyyntöissä on täsmennettävä fyysisen infrastruktuurin elementit, joiden osalta käyttöoikeutta pyydetään, mukaan lukien tarkka aikataulu.
 - ➔ *Tämän osalta täsmennetään Verkkotietopisteen passiivi-infran saatavuuskyselyn tietokenttiä*
- ▶ Ilmoitettava käyttöoikeuden hakijalle kirjallisesti epäämisen erityiset ja yksityiskohtaiset syyt viimeistään 1 kk kuluessa

Yhteiskäyttö: maan vuokraus

- ▶ Operaattorin pyynnöstä **maan vuokraajina toimivien** oikeushenkilöiden on **neuvoteltava maan käyttöoikeudesta vilpittömässä mielessä, mukaan lukien hinta**, jonka on tarpeellisessa määrin oltava markkinaolosuhteiden mukainen, kansallisen sopimusoikeuden mukaisesti
- ▶ Tällaisen sopimuksen tehneiden operaattoreiden ja oikeushenkilöiden on **ilmoitettava Traficomille tällaisten sopimusten tekemisestä, mukaan lukien sovittu hinta**
 - ➔ *toteutetaan työkalu, jolla sopimusten tekemisestä ilmoitetaan*

Yhteiskäyttö: kieltäytymisperusteet

- a) pyynnön kohteena oleva fyysinen infrastruktuuri ei sovellu teknisesti VHCN-verkkojen elementtien sijoittamiseen;
- b) käytettävissä ei ole riittävästi tilaa;
- c) turvallisuuteen, kansalliseen turvallisuuteen ja kansanterveyteen liittyvät perustellut syyt;
- d) verkon eheyteen ja turvallisuuteen liittyvät asianmukaisesti perustellut syyt;
- e) suunnitellut sähköiset viestintäpalvelut aiheuttavat vakavia häiriöitä muiden palvelujen tarjoamiselle samassa fyysisessä infrastruktuurissa;
- f) käytettävissä on saman verkon ylläpitäjän tarjoamia vaihtoehtoisia keinoja saada passiivinen tukkutasen fyysinen käyttöoikeus sähköisiin viestintäverkkoihin, jotka soveltuvat VHCN-verkkojen tarjoamiseen**

Yhteiskäyttö

- ▶ **Historiallisten, turvallisuuteen liittyvien ym.** syiden perusteella kohteet rajataan yhteiskäytön ulkopuolelle
 - ➔ *Luettelo fyysisen infrastruktuurin luokista ja niiden määrittelyperusteet julkaistaan Verkkotietopisteessä*
- ▶ Yhteiskäyttöön liittyvää **tiedonantovelvollisuutta ei sovelleta**, jos esim.
 - ▶ fyysinen infra ei sovellu yhteiskäyttöön,
 - ▶ kustannus-hyötyanalyysin perusteella kohtuuton velvoite,
 - ▶ käyttöoikeusvelvoite ei sovellu (historiallisten, turvallisuuteen liittyvien yms. syiden vuoksi)
 - ➔ *Poikkeusten soveltamisen perustelut, perusteet ja edellytykset julkaistaan Verkkotietopisteessä*

Yhteisrakentaminen

- ▶ Verkkojen rakentajien on täytettävä avoimin ja syrjimättömin ehdoin kaikki kohtuulliset kirjalliset pyynnot, jotka koskevat rakennusteknisten töiden koordinointia, jotka on esitetty VHCN-verkkojen tai liitännäistoimintojen elementtien käyttöönottoa varten.
- ▶ Töiden koordinointia koskeviin pyyntöihin on suostuttava, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - ▶ rakennusteknisten töiden koordinoinnista **ei** aiheudu alkuperäiselle toteuttajalle **lisäkustannuksia**, joita ei korvata, mukaan lukien lisäviivästyksistä aiheutuvat kustannukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asianomaisten osapuolten mahdollisuutta sopia kustannusten jakamisesta
 - ▶ kyseiset työt alun perin suunnitellut verkon ylläpitäjä tai julkisen sektorin elin, jonka omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, valvoo edelleen rakennusteknisten töiden koordinointia
 - ▶ pyyntö jätetään mahdollisimman pian ja, jos rakennusteknisiin töihin tarvitaan lupa, **vähintään kuukautta ennen kuin lopulliseen hankkeeseen haetaan lupaa** niitä myöntävältä viranomaiselta.

Yhteisrakentaminen

- ▶ Verkkojen rakentajien on jatkossakin ilmoitettava sähköisessä muodossa Verkkotietopisteen kautta
 - ▶ a) töiden georeferoitu sijainti ja tyyppi
 - ▶ b) **töihin liittyvät fyysisen infrastruktuurin elementit**
 - ▶ c) töiden arvioitu aloituspäivä ja kesto
 - ▶ d) tapauksen mukaan **arvioitu päivämäärä**, jona lopullinen hanke toimitetaan toimivaltaisille viranomaisille lupien myöntämistä varten
 - ▶ e) yhteyspiste
- ▶ Tiedot asetettava saataville viipymättä **kuusi kuukautta ennen hankkeen aloittamista** tai viimeistään **kaksi kuukautta ennen lupahakemuksen jättämistä**

Luvat ja asennusoikeudet

- ▶ **Kaikkien VHCN-verkkojen rakentamiseen tarvittavien lupahakemusten** toimittaminen keskitetyn tietopisteen kautta
- ▶ Keskitetyn tietopisteen kautta saatavilla jatkossa myös:
 - ▶ Hakemuksen **käsittelyvaiheen** tiedot
 - ▶ Kaikki tiedot **lupaehdoista ja –menettelyistä**
 - ▶ Tiedot jäsenvaltion vahvistamista perusteista, joiden täyttyessä pääsääntöisestä lupien **käsittelyajasta voidaan poiketa**
 - ▶ Tiedot jäsenvaltion yksilöimistä rakennusteknisten töiden tyypeistä, joihin **ei sovelleta** pääsääntöistä **lupamenettelyä** (esim. rajatut korjaus- ja parannustyöt)

Luvat ja asennusoikeudet

- ▶ GIA:n lähtökohta on hiljainen hyväksyntä, jos lupaviranomainen ei ole tehnyt asiassa päätöstä 4 kuukaudessa
- ▶ Lupaviranomaisella oikeus kieltäytyä myöntämästä lupaa 15 työpäivän kuluessa hakemuksen jättämisestä, jos rakennussuunnitelmaa ei ole ilmoitettu keskitettyyn tietopisteeseen
- ▶ Lupaviranomaisen on selvitettävä 20 työpäivän kuluessa onko lupahakemus täydellinen
- ▶ Mahdolliset täydennykset pyydettyä toimittamaan 20 työpäivän kuluessa
- ▶ Lupa myönnettävä tai hylättävä 4 kuukauden kuluessa täydellisen lupahakemuksen vastaanottamisesta

Mitä muutoksia keskitetyn tietopisteen sääntelyyn?

- ▶ Keskitettyjä tietopisteitä voi olla **yksi tai useampi**
 - ▶ Tietopisteen tehtäviä voi myös hoitaa **yksi tai useampi toimivaltainen elin**
 - ▶ Kunkin toimivaltaisen elimen tehtävät julkaistava keskitetyssä tietopisteessä
- ▶ Perustettava **yksi keskitetty digitaalinen yhteyspiste**, josta saumaton pääsy keskitettyihin tietopisteisiin
- ▶ Sisällöllisesti keskitetyn tietopisteen kautta on asetettava saataville paljon **enemmän tietoa ja ominaisuuksia**, kuin nykyisin

Riitojen ratkaisu

- ▶ Traficomien rooli riitojenratkaisijana ja yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttöasioiden valvojana tulee jatkumaan.
- ▶ Riidat ratkaistaan ensisijassa neuvottelumenettelyllä.
- ▶ Riitojenratkaisuelimen tulee antaa päätöksensä 1 kk kuluessa yhteisrakentamisasioissa ja 4 kk kuluessa yhteiskäyttöasiassa, siitä kun asia on saatettu sille ratkaistavaksi
- ▶ Riitojenratkaisuelimelle asia saatetaan kirjallisella toimenpidepyynnöllä

Riitojenratkaisuelimen julkaistava päätöksensä

- ▶ Traficomien päätökset julkaistaan keskitetyssä tietopisteessä

Kiinteistön sisäverkot

Sisäverkkojen uudistamisvelvoite tiukkenee

- ▶ Kiinteistön sisäverkko on uudistettava, jos kiinteistössä ei ole valmiiksi valokuitusisäverkkoa
- ▶ Koskee hankkeita joiden rakennuslupahakemus jätetty 12.2.2026 jälkeen
- ▶ Jäsenmaiden laadittava sisäverkkomääräys
 - ▶ Ei vaadi suurempia muutoksia Suomessa
- ▶ Jäsenvaltiolle varmistettava, että verkot on tehty vaatimisten mukaisesti
- ▶ Asetus käsittelee lisäksi kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta

